

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL IV.

Nr. 54.

Braşov, Sâmbătă, 7 (19) Martie

1892.

Braşov, 6 Martie v.

Cercurile competente financiare din ambele părți ale monarhiei austro-ungare se ocupă de un timp încôce de cestiunea regulării valutei.

Au fost conchiâmate de către miniștrii de finance la Peșta și la Viena anchete, ca să discute această importantă cestiune și să-și dea părerea asupra modalității celei mai potrivite pentru rezolvarea ei.

Aceste anchete au însă numai un vot consultativ, deciziunea rămâne rezervată miniștrilor din Cis-și Transilvania, cari, se asigură, sunt deja înțeleși asupra modului cum se se facă regularea valutei.

Anchetelor memorate li s'au prezentat cinci întrebări, la cari avea să răspundă fiecare dintre membrii lor, cari erau aleși dintre specialiști. Răspunsul anchetei conchimate de ministrul de finance ungurescu Weckerle, care joacă un rol de inițiator în această cestiune, ne este deja cunoscut.

La prima întrebare: „Care se fiă valuta, se fiă valută de aur ori valută mixtă?” — toți membrii anchetei s'au pronunțat pentru valuta de aur, recunoscându că valuta mixtă nu e cu putință, mai ales fiind Anglia și Germania în contra ei.

La a doua întrebare: „Dacă se va primi valuta de aur, se mai circuleze pe lângă ea și bani de argint în cantitate anumită?” — majoritatea membrilor s'a pronunțat în principiu pentru admiterea banilor de argint, asupra cantității însă părerile au fost foarte divergente.

Tot așa de divergente au fost părerile celor din anchetă asupra întrebării a treia: se fiă puse în circulație și note de stat, cari se se potă înșchimba ori și când cu bani de metal? și sub ce condițiuni potă fi admise? Unii au

fost cu totul în contra notelor de stat, alții au voit să le admită numai în măsură foarte restrinsă.

Asupra întrebării a patra că: „pe ce basă se fiă stabilită valoarea florinului de astăzi față cu noua unime de monedă?” — au convenit toți membrii anchetei, ca valoarea florinului de azi să se fiă socotită după valoarea lui în termenul mediu din ultimii zece ani, considerându-se și cursul în ziua, când se va stabili relația de valoare de către corpurile legiuitoare.

La întrebarea din urmă, a cincea: „care se fiă noua unime de monedă?” cei mai mulți s'au pronunțat pentru susținerea sistemului de florin cu unimea de jumătate valoare a florinului de azi și cu numirea de „corone”, în loc de florin.

De va reuși această părere vomă avea un sistem deosebit austro-ungar de „corone”, pe lângă sistemul german de mărci și cel francez de franci.

Esperimentul regulării valutei este cel mai grav și mai cutezat dintre toate câte s'au făcut până acuma în această monarhie pe teremul financelor. De va succede, va avea cele mai bune și salutare urmări; dacă nu ar succede însă, ar sguđu toate raporturile sociale și economice și financiare statului ar întâmpina o catastrofă teribilă.

Cerința de căpeteniă este, ca regularea valutei să se potă face în timpul de pace. Și cea mai mică turburare a raporturilor internaționale europene ar pută se produce pagube enorme în decursul transacțiunii. Miniștrii de finance trebuie der să scie, încât este cu putință, că voră avea timp de a termina transacțiunea regulării valutei fără de a fi surprinși de vr'o complicație esteriă. Fiăcare pas, cel voră face, trebuie

să-l cumpanască de zece ori, căci sunt interese așa de mari în joc, interese publice și interese private ale cetățenilor.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Martie.

Cetim în „Neue Fr. Presse”, că în Atena s'au răspândit în timpul din urmă fel de fel de faime, că regele Greciei are de gând să abdică la tron. De sigur, că aceste faime provin din situațiunea gravă în care se află regele. Și numirea principelui de coronă, ca comandant militar al Atenei, încă dovedesce această situațiune gravă. Neputința ministerului Constantopulos se dovedesce din ce în ce mai tare, și la casă decât Tricupis nu va pută fi scos din rezerva sa, atunci regele îndată va recunoșce, că se află între două scaune.

Diariului din Berlin, „Reichs-Correspondenz” i se anunță din Sofia, că aici se iau măsuri extraordinare de siguranță și adecă, după cum se știe, pentru ca să se delature un act de volnicie, care e plănit, după cum e informat poliția, pentru ziua de 27 l. c., ziua aniversarei asasinării lui Belcev. În deosebi Stamboulu a fost avertisat, ca să nu ia parte la această festivitate, der el în mod demonstrativ va porunci să se țină pentru Belcev o missă și adecă în locul, unde s'a întâmplat asasinarea. Stamboul, s'ar fi exprimat, că împreună cu colegii săi va lua parte la acest serviciu religios, pentru ca să ia curagiul revoluționarilor.

Pregătiri militare rusesci.

Amă amintit de atâtea ori, că erăși se vorbește mult de pregătirile militare rusesci, der mai ales foile germane și polone aduc mereu sciri despre concentrări de trupe, ce face Rusia la granița germană și austro-ungară.

În zilele trecute foie vieneze „N. fr. Presse”, care pretinde a fi bine informată, i-s'a scris, că trenurile militare rusesci aduc mereu trupe, cari se concentrează aproape de granița, la Prosku-

rov, și aproape de linia ferată Lemberg-Odessa.

Alte foi au sciri despre întărirea garnisonelor dela Lipno, Eiechocinek, Wiasava și Vloclavek pe linia Varșovia-Thorn și lângă Vistula.

Comunicându scirile acestea, numita foie vieneză face următoarele observări:

E posibil, că guvernul rusesc se simte nevoit, din cauza lipsei de domnesce în interiorul imperiului, der mai ales din cauza de nutret, să avanseze unele trupe, în special cavaleria, c'unt pasu mai aproape de granița de apus. Însă afară de-acesta s'a făcut și o dislocare completă strategică, deoarece tocmai acum se află în marș spre granița apusă o divisiune din Caucaz, divisiunea 19 de infanterie, care mai înainte cu câțiva ani se afla încă în Ust-Labinsk lângă Vladicaucas, fiind mai târziu strămutată la Stavropol, er, acum după cum am amintit, vine spre granița apusană.

Când prin ucasul dela 13 Noemvre 1888 s'a ordonat formarea din nou a două corpuri de armată, al 16 și 17, atunci numita divisiune caucasiană a fost împărțită la corpul 12 de armată din Kiev, prin urmare de atunci ar fi trebuit să se mute spre apus. În realitate însă acesta nu se face, decât acum.

Divisia amintită, știe N. fr. Presse”, își îndreptă marșul spre Uman și Haisin, cea dinteu în guvernamentul Kiev, cea de-a doua în Podolia, la distanță de vre-o 60 chlm. una de alta.

Dacă această continuă înaintare de trupe, știe mai departe „N. fr. Presse”, spre granița apusană, nu potă fi luată în nici un cas, ca un simptom liniștitor pentru situațiune, totuși ne putem mângăia, că această mișcare se face foarte încet. Dovadă e mutarea divisiiei 19, care se ordonase la 13 Noemvre 1888 din Stavropol în împrejurimile Kievului, der mutarea aceasta nu se face decât după trei ani.

Slabă mângăere!

De altă parte foile din România aduc știrea, că persoane venite din Unghești (granița rusescă din spre România) spun, că la granițele rusesci din

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(28)

Inchisorile mele.

De Silvio Pellico.

LXIII.

Speram — ceea ce s'a și întâmplat — că vorbind chiar și mai încetă ne vom înțelege, și că uneori va fi câte-un astel de pandur, care compătindu-ne, se va prefăce, că nu ne aude vorba. După mai multe exerciții puteam vorbi așa de încet, încât ne înțelegeam, altoinea însă n'ar fi putut auzi nimic, se și-ar fi închipuit, că se înșelă. Totuși din când în când se întâmplă, că vorbeam mai tare; atunci se repeta larma păditorilor și bătăile în șile noastre, der ce era mai rău, chiar și bietul Schiller cu inspectorul suprem se mânia pe noi...

În scurtă vreme ni-amă făcută amici buni. El im povestea mie, eu îi povesteam lui, viața mea. Unul împărțeam bucuriile și durerile celuilalt. Oh, cum

ne soiam încurajia! După câte-o nopte nedormită, mergeam fiecare la ferăstră, salutându-ne. Eram conșinși, că suntem unul spre folosul celuilalt și convingerea acesta ne umplea de mângăerea și iubirea, ce-o simte omul chiar și în necaz, dacă potă se ajute dea-propelui său.

După :ăcare conversație simțeam necesitatea continuării și a lămuririlor.... La început, aducându mi aminte de Julian, nu mă prea credeam în statornicia noului meu amic. Mi diceam, că deși până acuma ni-am înțeles în tôte, potă însă într'o di să se întâmple, că îi displac în ceva și atunci mă va părăsi.

Tema acesta însă imi dispără curând. Părerile noastre se uniau în tôte lucrurile esențiale.... El imi combătea îndoelile mele cu multă iubire și cu motive foarte sănătoșe; simțeam, că are dreptate și i-am dat drept, der îndoelile mele se reînă. Asta se întâmplea cu toți aceia, în acărur inimă nu se află evangeliul, car urăsc pe alții și sunt plini de ei înșiși. Mîntea astorfel

de omeni vede pe-un moment adevărul, der îndată ce nu-i place, în următorul moment se nisuesce a-l trage la îndoelă și a se întorce în altă parte.

Oroboni sciu foarte bine să-mi întorcă atențiunea asupra motivelor, pe basa căror omul se vede gata de iertare față cu dușmanii săi. Eu nu i-am vorbit de nici un dușman al meu, pe care el nu l'ar fi scit apăra cu multă abilitate, și încă nu numai cu vorbe, ci și cu exemple....

Iritațiunea care mă stăpănea, de când m'au judecat, și care m'a făcut irigos, țin încă câteva săptămâni; apoi dispăr de tot. Virtutea lui Oroboni mă farmeca total. Erăși mă puteam ruga sincer pentru fiecare, nu uriam pe nime îndoelile mele religioșe dispărură) *Ubi charitas et amor, Deus ibest.*

LXIV.

Vorbind adevărul, deși pedepsă noastră era foarte grea și ne pută face iritaciosi, totuși aveam rarul noroc, că numai cu omeni buni avurăm de lucru. Aceștia nu puteau, ce-i drept, să

ne ușureze situațiunea, decât cel mult prin o tractare mai binevoitoare și mai umană — er asta era în toți pădătorii. Dacă chiar era ceva duriță în bătrănul Schiller, totuși cât de mult era întretută acesta de nobleța inimei lui. Chiar și bietul Cunda (așa se numia robul, care ne aducea mâncarea,) voia să ne arete, că ne compătinesce. Într'o dimineață, când Schiller se depărta doi pași de ușe, folosi momentul potrivit și voi să-mi dea o bucată de pâne. N'am primit-o, der i-am strins mîna cu căldură. Stringerea acesta de mână l'a mișcat și-mi dișe într'o nemțescă rea (el era Polon de origine). „Domnule, d-ta capeți așa de puțin de mâncare, încât trebuie, că suferi fîme.”

L'am incredințat de contrarul, ceea ce era de necrețut.

Medicul, vedînd, că nici unul din noi nu e capabil a mânca bucatele, cele rele, ce le-am primit în cele dinteu zile, ne ordonă vîpt din spital, care consta din trei linguri de supă foarte subțire, din o bucată de carne de miel, pe care o puteam înghiți dintro,

Abonamente pentru Anul IV. — Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la tôte oficiile postale din țară și din afară și la ad. colectorii.
Abonamentul pentru Braşov:
la administrațiune, plațamare Nr. 80, etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. seu 15 bani.
Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Basarabia se observă o mare mișcare de trupe rusești. În special, numărul trupelor din garnizoanele din Basarabia a fost mărit în mod enorm. Frunțăriile sunt întărite cu detașamente mai mari, ca în trecut.

SCRILE ȚILEI.

— 6 (18) Martie.

Academia română ține azi, Vineri, ședința publică, la care asistă și M. S. Regele Carol I.

—x—

Comoră aflată. Din Lugoșu se scrie, că muncitorii aplicați la Porțile de fier au aflat trei butoie cu bani de aur și de argint, dintre cari partea cea mai mare i-au înstrăinat. Se dice, că mai mulți muncitori și-au lăsat simbrile și au fugit. Autoritățile abia au mai putut pune mâna pe vre-o 6 chilograme din monetele aflate. Comora constă totu numai din monete de aur și de argint din evelu nou.

—x—

Explosiunile din Paris. O telegramă din Paris cu data de 14 Martie comunică următoarele: D-lă Carnot a semnat decretul, care va fi depus azi la camera și care introduce în codul penal *pedepsa cu moarte*, pentru distrugerea proprietăților prin exploziune. Camille Dreyfus și Marues Martin au interpellat azi în cameră pe ministrul de interne în privința ultimelor exploziuni. Ministrul a răspuns, că nu trebuie să se esagereze însemnătatea faptelor, cari, dealtminte, nu sunt speciale la Paris și în Franța. Măsurile necesare s'au luat. Camera va înțelege, că guvernul nu poate dicemai mult. Incidentul este închis. — Ministrul de justiție a depus proiectul, care vizază atentate prin mijlocul explozivelor. — Se anunță din Chambérg, că 32 de cartușe cu dinamită s'au sustrasă erbăriei, care aparține antreprenorilor de lucrări publice. — Ancheta asupra exploziei casărmii Lobau a constatat, că pagubile sunt mai puțin considerabile, decât la bulevardul St. Germaine Fărămiturii de aramă găsite, face să se credă, că autorii atentatului au întrebuințat două (douille, partea găurită și rotundă a unei baionete) de cartușe cu melinită usitată în armată și pe care au umplut-o cu 200 grame de erbă clorată. Mașina de explozie conținea afară de asta și bucăți de fier. — Indiviții, cari s'au zărit fugind atunci în momentul exploziei nu sunt, se crede, autorii atentatului, ci trecători spriați de explozie. — Oare care indicii facti să se presupue, că atentatul de dimineața, trebuie să fi fost îndreptat în contra prefecturii, der ea era bine pădită.

Esundare în Roma. Se telegrafiază din Roma, că de cealaltă parte a Tiburului, suburbiile cari zău mai jos, piața Pantheon și Campagne sunt esundate prin confluența rîurilor Tibru și Anco. Nivelul apei e la înălțimea esundării din 1870. Pe poduri și pe Prati di Castello sunt postați notători cu bare, ca la casă de lipsă, să pôtă tinde mână de ajutorul celorlți primejdiiți.

—x—

Convocare. Adunarea generală a societății de lectură română din Clușiu, se va ține în 3 Aprilie 1892 la 4 ore p. m. în localitatea sa, la care s'invită toți onor. membri. Obiectele: 1) Scrutarea rațiocinului de pe 1891. 2) Propunerii eventuale. — Din ședința ținută în Clușiu la 6 Martie 1892. *Comitetul.*

—x—

Ună călău contra pedepsei cu moarte. Călăul engles, Berry, care a demisionat din această fiorosă funcțiune, va ține o seriă de conferințe în contra pedepsei cu moarte. Pentru conferințele acestea Berry va lua din America (statele unite) 14,500 dolari (725,000 franci).

—x—

†Colonelul br. Prządalek, după cum se anunță, a răposat în Arco în 12 n. curent. Densul a fost comandantul regimentului de infanterie Nr. 2, care după cum seimă, garnizonază în Viena. Răposatul s'a distins în campania din Boemia, în lupta dela Bandin Odziak, de unde a primit și predicatul cu același nume.

—x—

Programa concertului Raoul Koczalski, ce se va da în 31 Martie n. c., este următoarea: Partea I: 1) I. S. Bach Gavotte (G-moll), 2) L. von Beethoven: Sonate (op. 53) a) Allegro. 3) B. Godard: Mazurka (B-dur) 4) Rubinstein: Romance (op. 44 Nr. 1) 5. Raoul Koczalski a) Valse b) Mazurka. Partea II. 6) Chopin a) Preludiu b) Nocturno c) Valse. 7. P. Tchaikovsky: Barcarolle. 8. Padarevsky „Au Soir“. 9. F. Liszt: Ungarische Rapsodie XIII. Inceputul la 8 ore s'era.

—x—

Concert militar. Musica militară de aici va da Duminecă în 20 n. c. un concert în sala Redoutei. Inceputul la 8 ore s'era. Prețul de intrare 30 cr. Birtășul Ion Geist se va îngriji de mănăcări și beuturi bune. Programul este următor: 1) Weber: Overtură la opera „Oberon“ 2) Zeller: Adam, valău din opereta „der Vogelhändler“. 3) a) Massenet „Menuett Monon“ b) Delibes intermezzo din baletul „Sylvia“ 4) Rubens: Cavatina, din opera „Domino nero“ (Solo pe trambia) 5) Wagner: Fantasie din „Lohengrin“ 6) Strauss: Pasman, polcă de opera „Ritter Pasman“ 7) Sommer

„Wanderbilder“ poutpouriu. 8) Strauss „Gross-Wien“ valău. 9) br. Paula Filipovic „Vergissmeinnicht“, pentru trambia. 10) Marek: Wiener G'stanzeln.

—x—

Musica orășenescă va da un concert Duminecă 20 Martie n. c. în sala hotelului Central „Nr. 1.“ cu un program variat.

—x—

Tolstoi n'a fost internat. O soire autorizată din Petersburg afirmă, contrar s'gomotelor, ce-au circulat în presa din străinătate, că contele Leo Tolstoi n'a fost nici internat, nici urmărit.

Din dieta ungurescă.

Desbaterea asupra adresei de răspuns se pare, că n'o să se sfîrșească așa de grabă, pe cum gândea d-lă Szapary cu mamelucii săi. Deputații opoșionali nu lasă nimic neimblătit și ne cerut din cele ce dică guvernamentului în dietă. L'a pus p'catele de-a vorbit și „Tisza tonans“, er acum opoșional, ca Polonyi, îi tragă la răfeli în dietă, câtă îi ia pielea.

Abusul cu libertatea cuvântului pr'e la ordinea țilei, decât, ca domnii „plăsmuitori“ de legi din Peșta se trecă așa de curând peste adresa de răspuns la mesagiul tronului.

În ședința dela 16 Martie n. primul vorbitor f' Rudnay Béla, care polemizând cu Eötvös ap'ă guvernul, apoi îi spuse lui Beöthy, că tinerii membri ai partidei liberale nu vor lăsa în balta nici odată guvernul.

După ce vorbi „naționalul“ Draculic, luă cuvântul mamelucului guvernului, Jokai Mor, care încep să polemizeze cu Eötvös. Jokai dice, că el optă ani de țile a fost contra pactului, apoi l'a p'rtinit; Eötvös însă tocmai din contra. Atunci însă când eu am fost contra pactului, politica estera o conducea un Beust, care înăuntru centraliza, er în afară continua o politică de revanche. Atunci o armată nepregătită și ori și câtă de rea putea să devină periculos pentru Ungaria ori ce aventurier, pe când azi, despre politica noastră estera, eră ficine scie, că e corectă și nu espune națiunea aventurilor primejdiose. De aceea, continua Jokai, eu p'rtinesc pactul și guvernul, pe când Eötvös îl atacă, o consecunță foarte curioasă a ceea. În continuarea vorbirei sale Jokai dice, că e de acord cu cerința, ca regele să ședă 6 luni în Budapeșta, apoi cu înființarea unei armate naționale „însă cea din urmă pe lângă, că cere jertfe bănesă uriașe, ar înștrăina de noi pe aliații nostri“. Spre sfîrșit Jokai îi spuse buchile lui Apponyi dicându-i, că el do-

resce să fiă s'rbătorit, ca Kossuth, der scobore-se Apponyi din înălțimea unde l'au pus adoratorii săi „fiindcă sus pe munte nu strălucesc, decât diamantele false, er cele adevărate sunt jos“. Primece adresa guvernului.

Dupăce Eötvös făcu câteva reflexiuni vorbirei lui Jokai, luă cuvântul Polonyi Géza. Polemisând cu Tisza Kálmán el dice, că teoria responsabilității, espusă de Tisza, că „adece conducătorul partidei să fiă acela, asupra căru zace responsabilitatea“, o ține de foarte periculoasă, fiindcă prin acesta ar voi să se scotă de sub ori-ce responsabilitate. Într'ega națiune e curioasă a scie, dice Polonyi, că ce voesce Tisza acum, când declară, că nu voesce să mai fiă nimic. Apoi i arăta lui Tisza, că schimbarea bazei de drept public, să pôte face și numai cu concursul coronei și al dietei unguresce. Factorul alți treilea, adică Austria, n'are drept de a se amesteca aici, fiind că, ce s'ar întâmpla de pildă atunci, când Austria ar fi republică?

Polonyi dice mai departe, că baza de drept public e rea, tocmai de aceea stă mai aproape de ea cea partidă, care doresc schimbarea aceasta, cel puțin în „direcția națională“, decât cea partidă, care vorbesce despre inviolabilitatea pactului. Pentru acesta el simpatizează cu partidă „națională“... Polonyi ceti apoi un rescript împărătesc, dinainte de încheierea pactului, în care se dice, că numai dieta are drept de a modifica o lege. Prin urmare, dice Polonyi, Tisza e mai austriac, decât împ'ratul austriac. Cei ce în 1861 au fost aderenți uniunei personale, azi nu s'au numai aderenți uniunei reale, ci sunt aderenți reacțiunii, ca Tisza Kalman...

La sfîrșit vorbi Pogrányi Jozsef dicend, că numai un tarif vamal independent pôte feri Ungaria și de aceea nu pôte primi, decât adresa partidei independente.

ACADEMIA ROMANĂ.

Sesiunea generală din anul 1892.

(Urmare.)

— Alți doilea coleg pe care l'am perdut în anul trecut, a fost Emanuel Bacaloglo, încetat din viață la 30 August. Tota viața lui a fost ocupată numai și numai cu știința și cu învățământul ei. Bacaloglo a fost esclusiv omul științei și al școlei. El ocupa un loc onorabil în științele fizice. Principala sa scriere *Elemente de fizică* a fost premiată de Academiă cu premiul Lazăr. Esactitatea absolută în îndeplinirea datoriilor sale, imparțialitatea în judecarea lucrărilor altora, au caracterizat totă activitatea liniștită a colegu-

dată și din puțină pâne. Fiindcă sănătatea mea da mereu spre bine, imi crescu și apetitul așa că-mi părea puțină mănăcarea din spital...

LXV.

În primele țile se aduse ordinațiunea, ca fie-care dintre noi, să aibă două ore de plimbare pe săptămână. Mai târziu totă a doua țile ne lăsa acest timp de recreare și în sfîrșit afară de s'rbători în totă ziua.

Fiecare era condus de câte doi ostași, separat, la plimbare. Fiindcă eu ședeam la capătul coridorului, treceam pe dinaintea ușei odăii fiecărui prizonier; numai singur bietul Maroncelli se chinuia, din jos, singur.

— „Plimbare bună“, imi șoptia fiecare prin brăscă ușei, der nu-mi era iertat să mă opresc și să resalut pe cineva.

Mai înteu trebuia să mă scobor pe trepte, apoi să merg printr-o curte largă, de unde dam spre bastionă situată în partea de m'edă-ți, de unde puteam vedea orașul Brünn și o mare parte a ținutului.

În amintita curte totdeauna se aflau mulți robi de r'nd, cari mergeau să lucre, ori se întorceau și în mers vorbeau fugitiv unii cu alții. Erau între ei și țilhari italieni, cari mă salutau respectuos și-și diceau: „Nu e hoț de stradă, ca noi, și robia lui, totuși e mai grea, ca a noastră.“

Intru adevăr, aveam mai multă libertate, decât mine.

Asemeni observări audiam și mulțumiam bucuros salutarilor lor. Odată dice unul dintre ei: „Salutarea D-tale imi cade bine. D'ora veți pe fața mea ceva, ce nu dovedesce mișelie? Un nenorocit m'a dus la o crimă pătimășe, der, domnul meu, eu nu s'au un făcător de rele.“

Erupse în lacrimi. L-am întins mâna, der nu mi-o putea stringe. Pădătorii mei, nu din răutate, ci pentru că așa aveam ordin, m'au reținut. Lor nu le era iertat a permesese apropienim' de mine. Decă robii mă agrăiau, totdeauna făceau aceasta, ca și când ar vorbi între sine; er deca pădătorii observau, că-mi grăeset mie, îi făceau să tacă.

Afară de aceștia treceau prin acea

curte și alți omeni, cari nu erau din cetate, ci veniau să cerceteze pe inspectorul suprem, ori pe capelanul cetății, ori pe p'călăbul, séu pe vre-unul din caporal. „Aici este unul dintre Italiani, aici se află un Italian“, își diceau ei uneori cu glas lin. Apoi se diceau, ca să mă privesc și adeseori diceau, gândind, că nu-i înțeleg: „Bietă domnul acesta nu va deveni bătrân; moartea îi este pe față.“

Și n'r' adevăr, fiindcă aveam puțină mănăcare am slăbit de tot și de repeșite ori am căpătat friguri. Mi țiram lanțul cu chinuri până la locul de plimbare, unde mă aruncam pe ierbă și de obicei rămăneam în această stare până când mi se implinea césul.

LXVI.

La un capăt al bastionului erau odăile inspectorului suprem, la celălalt capăt însă ședeau un caporal cu nevastă-sa și cu micul lor băiat. Decă vedeam pe cineva eșind din aceste locuințe mă sculam de pe ierbă și mergeam cătră acei indiviți, cari se arătau față de mine foarte urban și compătitori!

Femeia inspectorului suprem era bolnavă de mult și slăbia încet încet. Uneori eșia afară din casă, la aer liber. Nespus de bine ne cădea compătimirea, ce o manifesta ea tuturora. Privirea ei era foarte blândă și timidă, der cu toate acestea adeseori fixa pe cel cu care vorbea o siguranță bătătoare la ochi.

Odată i-am dită zimbund: „Sei d-ta, că te-ăsăm' încâtva cu cine mie imi era foarte drag?“

Roși, apoi imi dice o simplitate serioasă și vrednică de iubire: „Pentru aceasta nu mă uita, decă voi muri; răgă-te pentru s'ermanul meu suflet și pentru copiii, pe cari îi lasă în urmă-mi.“

Din ziua aceea începând n'a mai putut p'rași patul; n'am vedut-o mai mult. Câteva luni încă zăcu, apoi muri.

Avea trei băieți foarte frumoși; unul încă de țifă. Nenorocita femeie adeseori își îmbrățișa copiii în prezența mea, dicend: „Cine scie, după moartea mea ce fel de femeie va fi mama lor? Der ori cine ar fi ea, Dumneșeu să-i dea

lui nostru în cariera sa profesorală și în Academie.

— Dintre membri săi onorari Academia a pierdut pe unul din marii bărbați ai nămolului românesc. Fia-care din noi simte, că aici e vorba de *Ioan Brătianu*, de acel bărbat, care intrunia în sine patriotismul cel fără prihană cu o rară pătrundere a lucrurilor omenești, înțelegerea matură a tuturor aspirațiilor nămolului românesc, cu o putere de acțiune, care prefăcea convingerile sale în convingerile tuturor; din aceste cauze chiar el a stat în fruntea acelor pe cari cu drept cuvânt istoria îi va numi fondatorii statului român modern. Activitatea întregii lui vieți a fost absorbită de luptele, din cari a eștit națiunea română victorioasă și statul român independent și cu rostul printre celelalte state. Puțin bărbat însă au fost atât de bine pregătiți ca el pentru îndeplinirea unei mari misiuni, și pregătirea lui a fost mai ales pe terenul istoric. El soț, ca nime altul să lege viața și dezvoltarea nămolului nostru de viața și dezvoltarea omenirii; și de aceea cu un ochiu mai ager, decât oricine, el a pătruns momentul, în care Românii trebuiau să arate, că sunt încă plini de viață și de energie, că n'au uitat nici originea, nici trecutul lor, și că pot străbate în viitor. Ioan Brătianu a contribuit mult la consolidarea Academiei române, lucrând pentru ai da puterea și autoritatea necesară prin înălțarea ei la pozițiunea unui institut de stat.

Viața lui s'a stins la 4 Mai 1891, și înțregă națiunea a fost șgduită de durere pentru pierderea celui mai mare al ei cetățen.

— *Ioan Ionescu* a încetat din viață la 17 (29) Decembrie. El a fost decanul agronomilor noștri. El a dezvoltat o îndelungată și neobosită activitate pe terenul științelor economice, der nu a fost mai puțin un patriot înfocat. Scrierile sale sunt foarte numeroase și importante. Ele au curs neîntrerupt de la 1845 până în ultimii ani ai vieții sale; ele s'au întins asupra celor mai varii materii, au îmbrățișat nu numai teoria, der și practica, și s'au adresat nu numai la bărbați, ci și la copii de școală. Scrierile lui agronomice și cercetările lui statistice vor străluci totdeauna în literatura noastră. Preocuparea lui constantă a fost de a răspândi între Români cunoștințe serioase despre agricultură, ca cel mai mare isvor al bogăției naționale și ca una din pietrele fundamentale ale înălțării poporului.

— În aceeași lună, Decembrie trecut la (28), a încetat din viață membrul onorari *Sir. William A. White*, cetățen

al Mării Britanie și unul din diplomații cei mai ageri ai acestui mare imperiu. *Sir. William White* a îmbrățișat dezvoltarea națiunii române cu un viu interes și cu o căldură sinceră. El a petrecut mulți ani printre noi, ca reprezentant al M. S. Reginei Angliei, Impărătesă a Indiilor, tocmai în timpul formațiunii Regatului nostru, și unia cu o cunoștință profundă a treburilor românești simpatii reale pentru dezvoltarea noastră. Raportul general asupra Regatului României, publicat în 1884, este o dovadă manifestă de acest simțământ.

— *Grigore Grădișteanu* încetat din viață la 28 Februarie, a fost unul dintre acei cari au participat la luptele din marea mișcare națională dela 1848. A fost un bărbat cult și iubitor de știință. El a urmărit totdeauna lucrările Academiei cu un viu interes.

— Membrul corespondent al Academiei, *Victor Ianka* a încetat din viață la 9 August 1890, der înștiințare despre acesta s'a primit numai la 30 Mai trecut. Reposatul a fost un distins botanist și a lucrat în secțiunea botanică a Muzeului național dela Budapesta. El a publicat mai multe scrieri botanice în publicațiunile Academiei unguerești și în „Oesterreichische Botanische Zeitschrift“.

Sedințele de peste an.

Sedințele noastre săptămânale au fost în mare parte ocupate de prețioase comunicări ale colegului nostru *Gr. G. Tocilescu*, care fără a obosi și cu puteri reînnoite desvleșce și trage la lumină monumentele trecutului nămolului românesc. D-sa a prezentat o serie de comunicări despre rezultatele explorărilor arheologice făcute în Dobrogea.

Academia poate înregistra cu viață satisfăcătoare, nu numai darea la ivelă de numeroase și importante inscripțiuni, cari îmbogățesc cunoștințele noastre despre așezarea și viața coloniilor romane în Dacia, ci două descoperiri de întâia ordine: aceea a monumentului dela *Adam-Clissi*, care dimpreună cu columna lui *Traian* din Roma reamintesc, după secol, faptele marelui împărat și fondator al nămolului românesc, și aceea a unei cetăți noue și necunoscută, a cetății *Tropaeum Traiani*.

La 7 Iunie d-lu *Tocilescu* a citit un memoriu despre istoria vechilor orașe grecești din Dobrogea de astăzi: *Callatis (Mangalia)* și *Istropolis (Iglița)*.

În ședința dela 1 Noembrie d-lu *Tocilescu* a espus rezultatele cercetărilor sale despre mai multe cetăți și castroromane din Oltenia și din județele de munte ale Țerei Românești.

La 6 Decembrie același d-nu coleg

a făcut o comunicațiune despre domnia lui *Mirocea-Voda* cel bătrân.

Colegul nostru d-lu general *Fălcioianu*, constatând, că din nou s'a ivit prin diare discuțiunea asupra calendarului, a arătat, în ședința din 20 Decembrie, raporturile dintre calendarul iulian și gregorian și necesitatea, ca să se adopteze și la noi calendarul gregorian, cel mai apropiat de calcule astronomice și chiar de cerințele bisericești creștine.

(Va urma).

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din ținutul *Bistriței*, Martie 1892.

În comuna românească *Borgo-Tiha*, — din valea *Bărgăului* — a fost numit administrator parochial părintele *Ion Dologa*, care dela venirea sa în această parochie și-a pus în gând îndreptarea relelor rămase de predecesorii săi și și-a luat ca devisă înaintarea poporului său.

Între alte fapte demne de laudă — vedând numitul preot, că fondul, din care își susține școala cu doi învățători, nu da atâtea venituri, ca să poată cumpăra și cărți la copii de școală, cari mai toți sunt din părinți săraci — s'a hotărât a face o petrecere cu joc, împreună cu o reprezentațiune teatrală, jucată de feciori și fete din popor. Venitul era destinat pentru procurarea de cărți de școală.

Părintele *Dologa* și-a instruit feciorii și fetele cu o pașință rară și în 2 (14) Faur c. a arangiat mai întâi o petrecere curată populară în școala din comuna sa, la care au fost invitați și câțiva inteligenți, prietenii de ai d-sale, cari se simțu bine, când pot să se petrecă cu opinea la un loc. Cu asta ocaziune s'a reprezentat și piesa teatrală „*Cărlanii*“ de *C. Negruzzi*. Persoanele au fost reprezentate prin învățătorul *Belciug*, apoi doi feciori și două fete.

Petrecerea a fost foarte animată și a decurs până de cătră ziua; er piesa teatrală s'a jucat foarte bine, așa că poporul prezent a rămas uimit, vedând de ce sunt capabili feciorașii și fetele eșite din sinul său.

Părintele *Dologa* însă nu s'a mulțumit numai cu atâtea, oi la săptămâna, adeocă în 9 (21) Faur c., a arangiat altă petrecere cu joc, împreună cu aceeași reprezentațiune teatrală, în școala normală din *Borgoprund*, la care au fost invitați inteligenții din loc și jur, și la care au și participat foarte mulți.

La 8 ore se ridică cortina și doi feciori în frumosul costum bărgăonesc, încep reprezentațiunea teatrală. Era ceva fermecător a vedea cum feciorașii și fetele noastre se sciu produce pe bină. Publicul a aplaudat de repetate ori și poesia din urmă a trebuit să fiă repetată la cererea publicului. Cu un cuvânt, reprezentațiunea a reușit peste așteptare.

După aceea s'a început jocul, care a fost foarte animat. În pauză s'au ridicat mai multe toast. Cel dintâi l'a ridicat învățătorul *Eliseu I. Dan* în sănătatea neobositului și activului preot *Ioan Dologa*, căruia este a se datori succesul reprezentațiunii și petrecerei acesteia. După pauză s'a continuat jocul cu multă animație, până mai la ziua.

Astfel a decurs această petrecere, care pe lângă succesul material, a avut cu deosebire un succes moral foarte mare, care cu drept cuvânt îi poate procura părintelui *Dologa* multă mulțumire sufletească.

Coresp.

ULTIME SCIRI.

S'a lătit faima în *Cernăuți*, că guvernul bucovinean a primit dela cel din *Viena* avisul, de a stăru ca să nu se schimbe echilibrul partidelor la nouele a-

legeri și cu deosebire să fiă aleși toți deputații români de până acum. Această faimă a produs mare mahnire între străinii și veneticii din *Bucovina*, semn că ea are temei.

NECROLOGŪ. Neconsolații *Daniel R. Cordescu* soț, *Aurelia*, *Michail-Virgiliu*, *Lucreția*, *Cincilia*, *Cicerone*, *Silvia* și *Dominica* fi, *Dumitru Stănescu* ginere, *Smaranda Doicescu* soră, *Paraschiva Cordea* cumnată, *Protopopul Radu Mirocea* și *R. Doicescu* cumnați, *C. R. Mirocea*, *C. R. Doicescu*, *Virginia D. Stănescu*, *Ioan* și *Ana Precup* nepoți, *Toma* și *Arghira Ganea* veri, ou familiile lor, au durerea a anunța încetarea din viață a prea iubitei lor: *Alexandrina D. R. Cordescu*, întâmplată la *București* în ziua de 3 Martie v. 1892, în etate de 41 ani. — Înregistrând această durerosă șire, adresăm întristatului soț condolențele noastre sincere.

— *Paul Marin*, teolog absolut, a reposat la *Clușiu* în 14 Martie n. c. în al 21-lea an al etății. Lă desplânge nemângăiata-i mamă, *Maria Marin* n. Socan, ou fiul său *Petru Marin* și alte numeroase rudeni. — *Maria Valeria Cucu*, ficia proetului gr. cat. *Ștefan E. Cucu* din *Pir*, a reposat la 14 Martie n. c. în anul al 7-lea al etății. O deplânge întristatul tată ou fiul său *Ioan*, ștudent în *Bistrița*.

Fia-le țărâna ușor!

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciul biroului de cor. din Pesta.)

București, 18 Martie. Camera a primit proiectul de adresă cu 81 contra 17 voturi.

Ujbanya, 18 Martie. *Ștefan Tisza* a fost ales deputat.

Belgrad, 18 Martie. În ședința de azi a scupștinei s'a început dezbateri generală asupra declarațiunii lui *Milan*. 8 oratori vorbiră contra, er 10 pro; cei mai mulți stigmatizară pe *Milan*, ca pe unul, care a vătămat poporul sârbesc. Declarațiunea a fost primită în general în votare nominală.

Paris, 18 Martie. Individul învinovătit, că ar fi fost urzitorul esplosiunii de lângă casarma *Lobau*, a fost arestat.

Parma, 18 Martie. În decursul unei predici din biserica *Sanbenedetto* provocară anarhiștii mari turburări, și batjocură pe preot. Se născu o încăerare. Mulți dintre ei sunt arestați.

DIVERSE.

Un milionar recunoscător. Din *New-York* se anunță: *Archimilionarul John D. Rockefeller*, însănătoșându-se dintr'o bôlă, a dăruit în zilele trecute universității baptiste din *Chicago* suma de 1,000,000 dolari „ca semn de o deosebită mulțumită față de Atotputernicul *Dumnezeu*, pentru însănătoșarea sa“. Universitatea acesta a mai primit încă în anul trecut suma de 1,600,000 dolari dela *marinimosul archimilionar John D. Rockefeller*.

Cursul pleței Brașov

din 18 Martie st. n. 1892.

Monede românești	Cump.	Vând.
Argint românesc	9.43	9.46
Argint românesc	9.35	9.40
Napoleon-d'or	9.40	9.44
Șire turcesc	10.58	10.63
Imperial	9.58	9.63
Leis. fonc. „Albina“ 6%	101.	—
„ „ „ 5%	100.	101.
Albini	5.45	5.50
Marci rusești	118.	119.—
Marci germane	58.—	58.20
Discontul 6—8% pe an.		

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Malor.**

inimă și față cu acei copii, pe cari nu i-a născut ea“. Apoi începea să plângă. Plânsul acela și lacrimile acele mi-au venit minte de sute de ori.

După ce nu mai aveau mamă, câteodată îmbrățișam pe micii copii, inima mi-se mișca și repețiam în mine rugăciunea mamei lor. Apoi mă gândiam la propria mea mamă și la acele rugăciuni fierbinți, pe cari fără îndoială, că le murmură pentru mine inima ei iubitoare, și plângându esclamam: „Oh, cu câtă este mai fericită acea mamă, care lasă după mărtaea ei copii nevinovați, decât aceea, dela care îi se răpesc, după ce i-a crescut cu mii de îngrijiri“.

Lângă băieții orfani totdeauna erau două femei bătrâne cinstite: una era mama inspectorului, alta o mătușă a lui. Voiau să știe întrăgă istoria mea, er eu li-am spus-o în scurt.

— „Câtă de nefericite ne simțim“, șiseră ele o adevărată durere, „că nu-ți putem ajuta. Der te încredințăm, că ne vom ruga pentru D ta, er decât odată vei primi grație, în ziua aceea va fi sârbătoare în întrăgă familia noastră.“

Mama inspectorului, pe care o vedeam mai adese-ori, mă șicia mângăia o o extraordinară eloquentă. O ascultam cu fască supunere și cuvintele ei mi se imprimau în inimă. Multe imi spunea, ce șociam, der fiecare vorbă a ei mă răpăia, ca o nouă: Nenorocirea nu umilește pe om, decât n'a denegrat mai înainte, ci mai virtos îl înalță; decât am pute pătrunde în planurile lui *Dumnezeu*, adese-ori am vedea, că de multe ori sunt mai vrednici de compătimire învingătorii, decât învinșii; veselii, decât întristații; avuții, decât săracii; merită deosebită atențiune amicitia, ce-a manifestat-o *Dumnezeu*-Omul față cu nenorocii; ar trebui să ne mândrim cu crucea suferințelor noastre, fiindcă și umerii dumnezeesci au purtat crucea.

Cele două femei bătrâne, pe cari le vedeam așa de bucuros, nu peste mult au fost nevoite să se duocă, din motive familiare, din *Spielberg*; nici copii nu veniau mai mult la bastionă. Oh, câtă m'am întristat pentru această pierdere.

(Va urma.)

Cursul la bursa din Viena

din 17 Martie a. c. 1892

Table with financial data including Renta de aur 4%, Renta de harti 5%, and various interest rates.

Reflectanții se invită, de ași așterne până la ziua amintită la 12 ore înainte de prânz...

Ofertul are să conțină totdeodată deciharațiunea oferentului, cumcă i sunt cunoscute condițiunile de oferte...

Brașov, 9 Martie 1892.

Magistratul orașenesc.

Concursu.

Amă lipsă de un practicanț spre cariera de notar, salar 20 fl., eventual de un scriitor în afacerile notariale deplin calificat...

Se recere purtare morală esemplară și scrisore frumoasă. Postul, de ocupat, numai decât.

Kudsir, (comit. Uniăd'rei) 10 Martie 1092.

Procopiu Herlea, notar comun.

799,3 3

FURNICA, cassă de economii, societate pe acțiuni în Făgăraș.

Convocare.

Domnii acționari ai Cassei de economii FURNICA, societate pe acțiuni, se invită prin acesta în virtutea § 16 alu statulelor societății la

a VIII-a Adunare generală ordinară,

care se va ține la Făgăraș în 20 Aprilie 1892 stilul nou înainte de amedi la 11 ore în localul societății.

Obiectele:

- 1. Raportul anual alu direcțiunii, bilanțul anului 1891 și raportul comitetului de supraveghiare. 2. Distribuira profitului realizat conform bilanțului. 3. Fixarea prețului marcelor de prezență...

Domnii acționari, cari în sensul §§ 17, 18 și 19 din statulele societății voiescu a participa în personă sau prin plenipotenți, sunt rugați ași depune la cassa societății sau la institutul de creditu și de economii Albina în Sibiu...

Făgăraș, 27 Faur 1892.

Direcțiunea societății.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1891.

Large table with multiple columns showing train schedules between various cities like Budapest, Brașov, Sibiu, and Mureș.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemneza orele de noapte.